

Fórum:Seminární práce

Motto

Existují dvě zdánlivě na sobě nezávislá, nicméně de-facto komplementární fakta:

1. Někteří učitelé vyžadují sepsání a odevzdání *seminární práce*; *student ji píše*, protože musí (aby dostal zápočet), a vyučující ji pak čte, protože musí (aby mohl udělit zápočet). Tím je dílčího cíle dosaženo a práce pak skončí (v lepším případě) v kantorově šuplíku a po několika letech (v horším případě) v kontejneru. V nejhorším případě ji objeví nějaký pacient a pak se podle ní léčí. Z výše uvedených důvodů se často od psaní seminárních prací upouští. A to je v zásadě škoda.
2. Někteří *učitelé píší skripta* (protože musí, aby pak z nich mohl zkoušet), která po nich pak čtou studenti (protože musí, aby udělali zkoušku). Tím je dílčího cíle dosaženo a skripta pak (v lepším případě) skončí v kontejneru anebo (v tom horším případě) po několika letech v šuplíku ordinace bývalého studenta, který podle nich ještě léčí. V nejhorším případě se z pak nich učí ještě další generace studentů, dokud z nich nevypadá (či není jinak použita) polovina vesměs už anachronických stránek. Z výše uvedených důvodů se často od psaní skript upouští. A to je v zásadě škoda.

Mnohému jsem se naučil u svých učitelů, ještě více u svých druhů, ale nejvíce u svých žáků, praví okřídlený citát z Talmudu. Anebo *Učením se učíme* neboli *Docendo discimus* (https://en.wikipedia.org/wiki/Docendo_discimus), jak psal Lucius Annaeus Seneca mladší (<https://cs.wikipedia.org/wiki/Seneca>) Lucilioví (https://en.wikipedia.org/wiki/Lucilius_Junior). Často se ve studentově hlavě pevněji usadí to, co slyšel od spolužáka, než co za katedrou přednášel docent. A naopak, teprve když máme vyložit látku někomu jinému, sami poznáváme, co vlastně umíme a co neumíme.

Z takových a podobných důvodů máme v dnešní e-době kromě různých e-learningů rovněž různé wiki-pedie, wiki-verzity a dokonce i wiki-skripta, která umožňují ony zdánlivě protichůdné a místy otravné povinnosti (jakými jsou např. psaní/čtení seminárek a psaní/čtení skript) dialekticky skloubit v jednu krásnou, společně tvořivou wikičinnost studentů i učitelů 😊

Výhody společného přístupu

Nebudeme zmiňovat takové věci, jako výhody psaní dokumentů v elektronické podobě (výše uvedené papírové seminárky a skripta už bylo trochu retro) či vytváření dokumentů v prostředí wiki (např. kontrola editačních kroků a průběžné sledování tvorby) a zaměříme se na smysl toho přístupu, kdy studenti namísto seminárek (aby ukázali vyučujícímu, co umí) psali učební texty pro své kolegy (aby jim ukázali, o co v dané věci jde) a zároveň, proč mohou být učební texty psané studenty v určitém ohledu přínosnější než texty, psané odborníky.

1. Odborníkovi, který píše učební text, jsou mnohé věci jasné a jen opravdový pedagog se dokáže *vcítit* do role studenta, kterému mnoho samozřejmých věcí zřejmých není; vzájemná empatie mezi spolužáky je snazší.
2. Student musí sám *zprvu pochopit* věc, kterou má *vyložit* svému kolegovi, který ještě nechápe; nestačí jen odříkat naučené sentence z přednášek nebo ze skript, které vyučující chápe.
3. Nejen chybami se člověk učí, ale zejména *opravou chyb* – svých i jiných. A nejde jen o chyby věcné, ale i pedagogické – jasnost, logičnost, systematickост a konsistence výkladu dané látky.
4. Chvilé pravdy dříve nastala odevzdáním práce, kdy práce byla oceněna nebo kritizována ale už nebylo mnoho času na opravu konkrétních chyb; práce na wiki naproti tomu vzniká *průběžně* a průběžně je možné v probíhající diskusi na chyby a nejasnosti upozorňovat a řešit sporné případy.
5. I když student sám (anebo v rámci své pracovní skupiny) vypracovává jedno téma, sleduje průběžně témata svých kolegů a např. pomocí vzájemných odkazů se tak podílí na vzniku *společného díla*. Zároveň navazuje na práci svých předchůdců a přitom vytváří materiál, na který opět navážou jeho následovníci.
6. Učitel zde nepůsobí jenom jako ten, kdo hodnotí a klasifikuje práci svých studentů, ale zejména jako ten, který *facilituje* společný tvůrčí proces a *doprovází* studenty, kteří si sami hledají cesty k učení.
7. Předpokládá se, že studenti i učitelé budou nadále portál *WikiSkripta* hojně využívat i v jiných oblastech, než jakou je vypracování stránky na určité téma v určitém předmětu. Lépe používat se jej naučí právě tím, že se hned od začátku svého univerzitního studia budou *aktivně spolupodílet* na jeho vytváření, než aby jen pasivně konzumovali jeho obsah.
8. Studenti i učitelé se naučí, že je možno *společně a legálně* v rámci učebního procesu vytvářet didaktický obsah, který bude zpětně sloužit jim samým i jiným.

Pravidla společného přístupu

Konkrétní postupy se mohou lišit dle specifik různých předmětů, fakult nebo přístupu jednotlivých učitelů. Na tomto místě si stanovíme pouze několik základních pravidel.

1. *Primárním cílem* projektu WikiSkripta je příprava studijního materiálu pro výuku na lékařských fakultách a tomuto společnému cíli je nutno podřídit i styl takto zadaných prací; způsob jejich vypracování je podřízen všeobecným pravidlům a zvyklostem, které zde panují a výstupem musí být stránka (či systém stránek) vytvořená takovým způsobem, že se stane organickou součástí celého výukového portálu.
2. Vyučující i studenti jsou povinni se před započítáním vlastní práce s těmito pravidly a zvyklostmi *seznámit* – nejlépe tak, že budou "brouzdat" portálem a nechají se nejen inspirovat materiálem, který nabízí, ale budou si

i kriticky všímát různých chyb a nedostatků, které postřehnou. Přijmou za své základní filosofii *wiki*, že na chyby a problémy se jen nenadává, ale ty se – pokud možno okamžitě – opravují a řeší (oprava překlepů, zjevných chyb, diskusní stránky ke každé jiné stránce). Rovněž se seznámí s licencí portálu a s důsledky, které z toho vyplývají.

3. Záleží na vyučujícím, jakým způsobem budou vybírána *témata* prací; v každém případě se ale musí jednat o téma, které bude na portálu *WikiSkripta* přínosné a žádané a které nebude dublovat jeho stávající obsah. Není bezpodmínečně nutné zpracovat téma, které dosud na portálu neexistuje; je možné i zásadním způsobem přepracovat či rozvinout téma, které je zde zpracováno nedostatečným způsobem.

4. I když *WikiSkripta* umožňuje anonymní editaci, pro vytváření započítatelné práce je nutné, aby se všichni studenti i učitelé na portálu předem *registrovali* svým uživatelským nickem. Software MediaWiki neumožňuje (na rozdíl od e-learningových systémů, jakým je např. Moodle) přidělovat uživatelům role studentů a vyučujících; to, co s sebou jaká role přináší, musí na začátku vymezit vyučující. Z hlediska systému mají studenti i vyučující stejná práva a povinnosti, jako jakýkoliv jiný uživatel.

5. Každý vyučující si dopracuje *konkrétní pravidla* pro svůj předmět. Stanoví způsob výběru témat a zejména to, jakou míru samostatnosti a jaké množství odvedené práce po studentech požaduje; zda studenti vypracovávají téma individuálně anebo v pracovních skupinách. Rovněž si předem domluví případný rozsah spolupráce s jinými učiteli, správci či redaktory.

6. Každé vypracovávané téma by mělo mít stanovený *jasný výstup*, kterým by měl být článek (jedna či více stránek či podstránek a příslušných souborů), který nakonec projde schválením.

Praktický postup

1. V případě seminární práce se jedná o samostatnou práci, proto zde platí to, co je uvedeno na stránce Fórum:Samostatná práce.

Předměty

Jednotlivé předměty, ve kterých bude možné psát zápočtové práce na WikiSkriptech:

- /Biofyzika

Reference